

SŁOWO WSTĘPNE

Kolejny numer „Kultury Prawnej”, czasopisma naukowego Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, poświęcony jest myśli i twórczości Czesława Martyniaka (1906-39), wybitnego polskiego przedwojennego filozofa prawa oraz naukowca. Opublikowane w numerze teksty polskich i zagranicznych autorów łączą się z tymi zagadnieniami badawczymi, które dla Czesława Martyniaka były najbliższe.

Zainteresowania naukowe Czesława Martyniaka koncentrowały się wokół problemów filozofii prawa, związków między prawem oraz moralnością, rozpatrywanych szczególnie w świetle refleksji nad prawem podejmowanej przez św. Tomasza z Akwinu. Martyniak znany był również z przeprowadzonej z perspektywy tomistycznej krytyki normatywizmu, pozytywistycznie zorientowanej teorii Hansa Kelsena.

Czesław Szymon Martyniak urodził się 24 maja 1906 r. w Lublinie, będąc pierworodnym i jedynym synem Stanisława i Leokadii Martyniaków¹. Poza Czesławem mieli oni także trzy córki. Czesław Martyniak uczęszczał do Gimnazjum im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie, gdzie w 1924 r. z powodzeniem złożył egzamin maturalny, by następnie podjąć studia prawnicze na Uniwersytecie Lubelskim (od 1928 r. – Katolicki Uniwersytet Lubelski)². Pomimo, że studia były wówczas zasadniczo prowadzone w cyklu czteroletnim, to Martyniak ukończył je już po trzech latach³. Stopień magistra – z uwagi na to, że w zakresie prawa państwowego nie mógł być nadawany przez KUL – uzyskał na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie⁴. Martyniak jednocześnie studiował filozofię. W latach 1928-1931 przebywał w Paryżu, gdzie dzięki stypendium rządu francuskiego uczęszczał na wykłady na Uniwersytecie Paryskim oraz w Instytucie Katolickim, gdzie uzyskał magisterium z filozofii⁵.

1 M. Łuszczynska, *Filozofia prawa Czesława Martyniaka*, Lublin 2008, s. 58.

2 Tamże, s. 59. Zob. także: K. Motyka, *Martyniak Czesław*, [w:] *Powszechna encyklopedia filozofii*, wydanie internetowe dostępne pod adresem Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu: <http://www.ptta.pl/pef/pdf/m/martyniakcz.pdf> (dostęp: 24.09.2020).

3 M. Łuszczynska, dz. cyt., s. 59.

4 Tamże, s. 60.

5 Tamże, s. 60-61.

To właśnie w paryskim Instytucie Katolickim w 1931 r. Czesław Martyniak obronił dysertację doktorską zatytułowaną *Le fondement objectif du droit d'après Saint Thomas d'Aquin*, napisaną pod opieką Jacquesa Maritaina⁶. Jeszcze w tym samym roku wrócił do Polski, by obronić magisterium z ekonomii na KUL oraz objąć stanowisko starszego asystenta przy Katedrze Teorii i Filozofii Prawa⁷. W 1933 r. został powołany na stanowisko zastępcy profesora na Wydziale Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL⁸. Opublikowana w 1938 r. praca *Moc obowiązująca prawa a teoria Kelsena* stała się z kolei rozprawą habilitacyjną Czesława Martyniaka⁹. Stopień docenta (będący wówczas odpowiednikiem obecnego stopnia doktora habilitowanego) uzyskał na podstawie uchwały Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego¹⁰.

Po wybuchu II wojny światowej i wkroczeniu wojsk niemieckich do Lublina Czesław Martyniak początkowo wciąż prowadził działalność dydaktyczną, ale już 11 listopada 1939 r. został aresztowany przez Niemców wraz z innymi pracownikami naukowymi KUL¹¹. Uczonego osadzono w więzieniu mającym siedzibę na Zamku Lubelskim¹². Dnia 23 grudnia 1939 r., wraz z dziewięcioma innymi osadzonymi, 33-letni Czesław Martyniak został rozstrzelany przez niemieckich okupantów¹³. Pozostawił po sobie żonę oraz osierocił dwie córki.

Nie ulega wątpliwości, że twórczość Czesława Martyniaka oraz naukowe zagadnienia poruszane przez tego uczonego są interesującym przedmiotem badań, wartościowym również obecnie. Dlatego, prezentowane w niniejszym numerze „Kultury Prawnej” prace ogniskują się wokół koncepcji prawa w twórczości św. Tomasza z Akwinu oraz jego następców, jak również związane są z szeroko pojętym problemem relacji między prawem i moralnością, także w bardzo współczesnym kontekście.

DR FILIP LUDWIN – REDAKTOR NACZELNY

DR BARTOSZ ZALEWSKI – REDAKTOR NUMERU

6 Tamże, s. 61

7 Tamże, s. 61; K. Motyka, dz. cyt.

8 M. Łuszczzyńska, dz. cyt., s. 62.

9 Tamże, s. 65.

10 Tamże.

11 K. Motyka, dz. cyt.

12 M. Łuszczzyńska, dz. cyt., s. 70.

13 Tamże, s. 72.